

REFERAT FRA MØTE I NORPOL¹

Dato og sted	29. april 2015 KS Agenda, Oslo
Deltakere	Norpol-medlemmer: NHO: Fredrik Mohn Lian Kommunal og moderniseringsdepartementet (KMD): Charlotte Thuesen IKT Norge: Torgeir Waterhouse Registrarforeningen Dot-Enno: Benny Samuelsen LO: Lars Christian Fjeldstad Den Norske Dataforening: André Eidskrem Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (NKOM): Ørnulf Storm og Elise Lindeberg ISOC Norge: Steinar Grøtterød I tillegg deltok: Norid: Hilde Thunem, Annebeth Lange, Ann-Cathrin Marcussen, Unni Solås
Forfall	Patentstyret: Solrun Dolva Forbrukerrådet: Toril Melander Stene

1. Innledning til møtet (F)

Norid åpnet møtet med en presentasjon rundt bordet, der den nye representanten fra NHO ble introdusert og ønsket velkommen. Agenda og innkalling ble godkjent.

2. Endring av regelverk for klageordningen (R)

Den nåværende klageordningen for norske domener ble opprettet 1. oktober 2003. Ordningen oppfattes som en lett tilgjengelig og effektiv tvisteløsningsmekanisme i det norske domenemarkedet. Etter nesten ti år siden forrige evaluering av regelverket mener Norid imidlertid at det er behov for enkelte justeringer. Norid presenterte derfor en rekke forslag og ba om Norpols råd.

Avvikling av klage typer der Norid er part

I henhold til domeneforskriften kan Domeneklagenemnda behandle tre typer klager; tvister mellom tredjepersoner om rettigheter til domenenavn, klager på Norids avgjørelser og klager fra Norid eller NKOM på en registrering av et domene. Fokuset for opprettelsen av nemnda var imidlertid først og fremst å gi et utenrettslig alternativ i *tredjepartskonflikter*, og det er i praksis bare denne typen konflikter som behandles.

Det ekstremt lave antall klager på Norids avgjørelser – kun én klage på mer enn elleve år - skyldes sannsynligvis at Norids tildeling av domener skjer tilnærmet automatisk og at Norid for øvrig stiller minimale vilkår for registrering og videre bruk av domenenavn. Siden graden av skjønn er svært liten

¹ F= formalia, R = rådgivingssaker, I = informasjonssaker

også i håndheving av abonnentsvilkårene, er det i praksis minimal tolkning av avtalen mellom Norid og abonnenten av et domene. I tillegg finnes det en rekke alternativer til å klage til nemnda hvis søkere eller abonnenter skulle mene at Norid bryter regelverket for .no. De kan klage direkte til Norid, og hvis Norid ikke tar klagen til følge kan saken tas videre til retten. Det er også mulig å klage Norid inn til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet hvis man mistenker et mønster med jevnlig brudd på egne regler.

Med tanke på at det kun har vært én eneste klage til Domeneklagenemnda på Norids avgjørelser siden 2003, bør det vurderes på nytt om det er behov for en slik utenrettslig ordning i tillegg til de andre klagemulighetene. Fra et samfunnsøkonomisk perspektiv virker det lite hensiktsmessig å bruke ressurser på å opprettholde en slik ordning for næringsdrivende. Direktiv 2013/1/EU betyr at et utenrettslig klageadgang må opprettholdes for forbrukere, men Norid mener at i de ytterst få tilfeller en forbruker vil kunne ønske å klage på Norid, behandles det mest effektivt gjennom å bruke Forbrukerrådets meglingsstilbud².

Norid foreslo derfor at ordningen med at Domeneklagenemnda kan behandle klager der Norid er part, enten som klager eller innklaget, avvikes. Alternativt, hvis ordningen skal opprettholdes foreslo Norid at den bør skilles ut fra Domeneklagenemnda og håndteres av et selvstendig sekretariat. Det vil medføre høyere kostnader enn dagens ordning, men vil være mer i tråd med fremvoksende beste praksis. Ingen av disse forslagene kan gjennomføres uten en endring av domeneforskriften, men Norid ønsket likevel å diskutere saken med Norpol for å få klarlagt synet til de interessene som sitter representert der.

Norpol's råd: Norpol støttet Norids forslag om at ordningen med at Domeneklagenemnda kan behandle klager der Norid er part, enten som klager eller innklaget, avvikes. Hvis Forbrukerrådets meglingsstilbud ikke kan brukes til å behandle klager på Norid, støtter Norpol at slike klager uansett bør skilles ut fra den nåværende Domeneklagenemnda.

Et raskt og billig alternativ til domstolene

Domeneklagenemnda er opprettet som et raskt, billig og enkelt alternativ til konfliktløsning i de åpenbare domenekonfliktene. Dette kan være vanskelig å forene med tilstrekkelig omfattende saksbehandling til å sikre riktige avgjørelser i alle saker. Norid har valgt å følge internasjonale anbefalinger og gi prinsippet om en rask og billig ordning forrang. For å sikre at nemnda likevel fatter mest mulig riktige avgjørelser innenfor de rammene dette gir, er ordningen avgrenset til de ukompliserte konfliktene, der den enkle og som hovedregel skriftlige saksbehandlingen anses som trygg nok til å avgjøre resultatet.

Norid ser imidlertid at avgrensningen av hvilke saker nemnda behandler, hva som er grunnlaget for avvisning og hva man kan forvente hvis en sak avvises bør gjøres tydeligere i regelverket. Norids forslag:

- Prinsippet om at rask og billig ordning har forrang uttrykkes tydeligere i regelverket
- Det gjøres tydelig at nemnda skal avvise en sak som er så kompleks eller dårlig opplyst at den ikke egner seg for behandling innenfor nemndas rammer, eller hvor vilkårene for å behandle klagen ikke foreligger
- Det lages en standardtekst for avvisning, slik at man sikrer at alle som får avvist sin sak får samme informasjon. Ved avvisning gir nemnda ingen vurdering av momentene i saken og klager eller motpart har heller ikke noe krav på dette

² <https://www.regjeringen.no/contentassets/2b5125a504ce424eab9f6ac2c9cfc80d/uninett-norid-as.pdf>

Norpols råd: Norpol støttet Norids forslag, men kommenterte at nemnda selvfølgelig kunne bruke sin mulighet til å hente inn mer informasjon fra partene i saker som var for dårlig opplyst, i håp om at det ville gjøre det mulig å avgjøre saken.

Et av grunnprinsippene for klageordningen under .no er at det skal være mulig å benytte den uten hjelp av advokat. Da er det viktig at nemndas vedtak er enkle nok til å lett forstås av klagere og abonnenter uten juridisk bakgrunn. For å oppnå dette bør vedtakene kun omhandle den aktuelle saken og nemndas vurdering av denne.

Norids forslag:

- Vedtak skal ikke inneholde uttalelser om spørsmål som ikke har betydning for saken
- Nemnda bør være forsiktige med å bruke vedtak til å veilede partene i hva de kunne ha gjort, eller hvilken dokumentasjon de kunne ha sendt inn, fordi dette kan oppfattes som at nemnda hjelper en part mer enn den andre. I stedet bør Norid og nemnda jevnlig ha diskusjoner om det er svakheter i veiledningsmateriellet for klageordningen
- Det gjøres klart at i en klagesak er det rettighetene som foreligger på tidspunktet for hver enkelt parts innlegg som gjelder. For registrerte rettigheter betyr det at de skal være innvilget senest på dette tidspunktet. Dette er for å unngå situasjoner der utfallet av saken avhenger av f.eks. hvorvidt en søknad hos Patentstyret blir behandlet ferdig før nemnda fatter sitt vedtak

Norpols råd: Norpol støttet Norids forslag, men kommenterte at i saker der nemnda faktisk fattet et vedtak i stedet for avvisning var det viktig at partene fikk en klar begrunnelse, uten at nemnda av den grunn kunne sies å veilede en part mer enn den andre.

Tydeligere roller

Nemndas leder og nestleder

I de 12 årene som har gått siden nemnda ble til, har innholdet i ledervervet utviklet seg noe, og Norid foreslo derfor å klargjøre oppgavene til leder og nestleder, slik at disse nevnes i regelverket.

Leder for Domeneklagenemnda skal:

- være nemndas kontaktpunkt overfor pressen
- være nemndas kontaktpunkt overfor Norid
- fordele saker i nemnda
- håndtere spørsmål om habilitet
- vedlikeholde dokumentasjon av nemndas erfaring og praksis
- skrive Domeneklagenemndas årsmelding
- håndtere saker som reiser prinsipielle spørsmål

Nestleder for Domeneklagenemnda skal:

- bistå leder ved behov
- være stedfortreder for leder ved leders fravær eller inhabilitet

Siden ledervervene har blitt mer omfattende, foreslo Norid å innføre at dette er verv som nemndas medlemmer søker på. Norid behandler søknadene og foretar den formelle utnevningen. Dette er i tråd med det som skisseres i ADR-lovforslaget og med den generelle utviklingen av utenrettslig klagebehandling.

Norpols råd: Norpol støttet Norids forslag. I tillegg kommenterte Norpol at det var viktig at Norid sørget for at sentrale deler av nemndas erfaring og praksis ble løftet over i regelverket.

Organisasjoner skal ikke lenger ha faste plasser

Ved opprettelsen av Domeneklagenemnda ble det valgt en løsning der Patentstyret og senere NHO fikk ha henholdsvis to og en representant som hadde faste plasser i nemnda. Disse ble ikke rullert etter maksimal sittedid, i motsetning til resten av nemndas medlemmer, og de gav derfor nemnda en kjerne av stabil kompetanse som var viktig i oppstarten.

Opgaven som medlem av Domeneklagenemnda er å forvalte gjeldende regelverk. Dette skal i prinsippet skje uavhengig av hvilken mening medlemmet måtte ha om spørsmål som er knyttet til gjennomførte endringer i regelverket eller behov for fremtidige endringer. For å sikre ryddighet i og med at Patentstyret og NHO både var representert i nemnda og i Norpol har Patentstyret og NHO valgt å fratse alle diskusjoner i Norpol om regelverket til klageordningen.

Selv om representantene for Patentstyret og NHO har opptrådt ryddig og ikke skapt noen reell habilitetskonflikt i disse sakene, mener Norid det er på tide å endre denne praksisen. I motsetning til Norpol, som består av representanter for ulike interessegrupper, bør Domeneklagenemnda bestå av medlemmer som sitter der i sin personlige kapasitet og er utvalgt på grunn av sin faglige kompetanse og erfaringsgrunnlag på relevante områder. Medlemmer kan fortsatt være ansatt i en bransje- eller interesseorganisasjon, men er ikke en representant for sin arbeidsgiver og skal fratse i saker der det er spørsmål om deres habilitet på lik linje med andre medlemmer av nemnda. Dette er i tråd med praksis for tilsvarende nemnder i våre naboland.

En rendyrking av klagenemnda som bestående av dyktige *fagpersoner* og ikke *organisasjoner* vil også bety at NHO og Patentstyret uhindret kan delta i diskusjoner om klagereglene i Norpol. Dette er en stor fordel siden det er nettopp de interessene de representerer, samt forbrukerinteressene, som klageordningen er laget for. Norid foreslo derfor at regelverket justeres slik at det klargjøres at medlemmene av Domeneklage-nemnda ikke rekrutteres som representanter for bestemte interesser. Samtidig skal intensjonen om at nemnda skal være bredt sammensatt med perspektiv fra ulike erfaringsbakgrunner beholdes. I tillegg bør habilitetsreglene gjennomgås for å vurdere om de trenger ytterligere presisering.

Norpols råd: Norpol støttet Norids forslag.

Norids to roller

Norid opptre både som sekretariat for nemnda og som registreringsenheten for .no.

Sekretariatet kan drives av andre enn Norid, mens de oppgavene Norid utfører som registreringsenhet ville vært lagt dit uavhengig av hvor sekretariatet måtte finne seg.

Sekretariat	Registreringsenhet
<ul style="list-style-type: none">• Mottar klager og tilsvar• Videreformidler til den relevante part• Kontrollerer for formelle feil• Håndterer innhenting av klagegebyr• Oversender grunnlag til nemnda • Veileder partene i bruk av skjema • Formidler nemndas vedtak til partene og til Norid for iverksettelse	<ul style="list-style-type: none">• Ansvarlig for utvikling av regelverk og klageordningen, innenfor rammene av domeneforskriften • Opprettholder nemnda<ul style="list-style-type: none">• gir prosedyrer• peker ut medlemmer• finansierer nemnda • Rolle i klagesaker<ul style="list-style-type: none">• sperrer for nyregistrering mens en sak pågår• iverksetter nemndas vedtak

For å unngå sammenblanding foreslo Norid at ordlyden i regelverket blir oppdatert slik at det skilles tydeligere mellom når Norid opptrer som sekretariat, og når Norid opptrer som registreringsenheten for .no-domenet.

Som sekretariat: Norid foreslo at det presiseres at sekretariatet kan gjøre nemnda oppmerksom på feil i fremstilling av fakta etter at sekretariatet har mottatt vedtaket fra medlemmene som behandlet saken, men før vedtaket publiseres. Dette gjelder også feil som kan ha betydning for utfallet. Nemnda avgjør fritt om de vil ta hensyn til sekretariatets tilbakemelding.

Som registreringsenhet: Domeneforskriftens § 7 syvende ledd gir Norid som registreringsenhet ansvar for å gi retningslinjer og saksbehandlingsregler for nemndas virksomhet. Gjennom dette er Norid pålagt et ansvar for at nemndas virksomhet skjer innenfor forskriftens rammer og i tråd med dens formål. I praksis innebærer dette at Norid har en viss instruksjons- og veiledningsmyndighet hva gjelder de generelle rammer for nemndas virksomhet.

Samtidig er det åpenbart at Norid må utvise stor varsomhet med å utøve noen form for påvirkning ved klage typer der Norid er part i saken. Selv om slike hensyn ikke gjør seg gjeldende for tredjeparts-konflikter, er det viktig at nemndas uavhengighet ivaretas. Norid foreslo derfor at det settes klare rammer for Norids uttalelser om enkeltsaker, også i saker der Norid ikke er part:

- *Før* vedtak fattes kan nemnda be Norid (i rollen som registreringsenhet) om en rådgivende uttalelse i tvilssaker. Dersom nemnda er uenig i Norids uttalelse, står nemnda fritt til å basere seg på egen forståelse. Det er nemndas syn som er avgjørende og som ligger til grunn for vedtaket
- *Etter* et vedtak er fattet og publisert kan Norid (i rollen som registreringsenhet) tilkjenne sitt syn på regelverkets anvendelse, herunder hvilket resultat Norid måtte mene er riktig i en enkelt sak. Dette endrer ikke vedtaket

Norpols råd: Norpol støttet Norids forslag, og kommenterte at i de tilfellene der Norid valgte å gå ut i ettertid med en uttalelse om en enkeltsak burde uttalelsen være offentlig tilgjengelig.

3. DNSSEC (I)

Norid orienterte kort om hva DNSSEC er og status for innføring av teknologien.

DNSSEC (DNS Security Extensions) er en sikkerhetsmekanisme som legges inn i domenenavns-systemet. Med DNSSEC signeres svarene på et domeneoppslag på en slik måte at det er mulig å kontrollere at de kommer fra riktig kilde og ikke er endret underveis³. Den 9. desember 2014 åpnet Norid for slik signering av norske domener og på gjeldende tidspunkt er godt over 30% av den norske sonen signert.

For at potensialet til denne infrastrukturen skal bli utnyttet fullt ut er det viktig at så mange som mulig sikrer sine kunder og brukere ved å slå på validering av DNS-oppslagene. Effekten blir størst om operatørene av rekursive resolvers som betjener store brukergrupper slår dette på for sine tjenester. Norid ønsker at teknologien skal tas i bruk for å sikre norske Internettbrukere og tilbyr derfor et seminar om DNSSEC og validering⁴ for å hjelpe operatører som ønsker å sikre sine kunder.

³ En kort film om DNSEC: <https://www.norid.no/dns/slik-virker-dnssec.html>

⁴ <https://www.norid.no/dns/dnssec-validering-seminar.html>

4. Samarbeid mellom Norid, Patentstyret og Brønnøysundsregistrene (I)

NHO har kontaktet Nærings- og fiskeridepartementet og bedt om at det ble sett på mulighetene for samordnet registrering hos Norid, Patentstyret og Brønnøysundsregistrene slik at en bedrift kunne sikre seg firmanavn, varemerke og domenenavn samtidig. En arbeidsgruppe bestående av de tre registrene konkluderte imidlertid etter en grundig utredning at det ikke er mulig med en slik løsning. Nærings- og fiskeridepartementet ser dermed ingen grunn til å gå videre på sporet om en eventuell samordning av registrering.

Alle partene er imidlertid enige om at det kan være til hjelp for søkere i alle tre registrene om de får mer informasjon om hvordan de kan beskytte egne rettigheter. Spesielt er det viktig at nyetablerere får vite at de bør vurdere om de skal ha eget domene og at de kan sikre seg dette før registreringen av organisasjonen er på plass. I tillegg planlegger Norid, Patentstyret og Brønnøysundsregistrene å opprette gjensidige oppslag i de andre registrenes databaser, slik at man f.eks. ved oppslag av et domenenavn kan få vite at det er ledig, men at det finnes et varemerke på dette ordet. Dette vil antagelig ikke komme på plass før i 2016.

5. Domenemarkedet (I)

Domenemarkedet har tidligere vært preget av ekstremt høye barrierer mot nyetablerere, lav konkurranseintensitet og stabil vekst i etterspørselen av domenenavn. Dette er imidlertid under endring. Mer enn 600 nye toppdomener er lansert, og flere er på vei, noe som gir en signifikant økning i konkurranseintensitet. Blant de nye konkurrentene finner vi Google og Amazon, som begge er internasjonale gigantaktører som tidligere har endret marked totalt med ny teknologi eller forretningsmodeller.

Samtidig er det tegn til at tjenester som Facebook, gratis bloggetjenester og app'er gjør at domener blir mindre synlige og mindre nødvendige for sluttbrukerne. Dette kan være en av årsakene til at det nå observeres at den globale veksten i etterspørselen etter domener synker. Foreløpig kommer .no-domenet relativt bra ut sammenliknet med mange europeiske registreringsenheter. En stor andel av de norske abonnentene velger å beholde sine domener, og åpningen for privatpersoner til å registrere domener direkte under .no medførte en økning i nye domener i 2014. De globale trendene betyr imidlertid at Norid og .no-domenet opererer innen et marked som står overfor potensielt store omveltninger og hvor det er svært usikkert hvilken retning endringene vil slå ut.

6. Eventuelt (I)

Medlemmene i Norpol utpekes for to år av gangen og ble sist utpekt 15. juni 2013. I tråd med Norpols mandat⁵ må Norid dermed vurdere hvilke medlemmer som skal inviteres til en ny periode og sende ut invitasjoner før 15. juni 2015.

Norid skal rekruttere medlemmer fra miljøer og bransjer som anses å representere sentrale interesser eller kompetanseområder for forvaltningen av domenenavn. Medlemmene representerer et bredt sammensatt spekter av de til enhver tid relevante interessegruppene i det norske internettsamfunnet. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet kan foreslå representanter til rådet.

⁵ <https://www.norid.no/regelverk/norpol/mandat-norpol.html>